

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door
[redacted] (10)(2e)

T [redacted] (10)(2e)
secretariaats@nationaalcoordin
atorgroningen.nl

Datum
24 oktober 2017

Kenmerk
NCG / 17015115

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Verslag vergadering Bestuurlijke Stuurgroep
Voorzitter	De heer H. Alders
Vergaderdatum en -tijd	19 oktober 2017, 13.00 uur - 15.00 uur
Locatie	Gemeentehuis Slochteren, Hoofdweg 10a (Raadzaal)
Aanwezig	Dhr. Ruys (Stuurgroep Zorg), dhr. [redacted] (10)(2e) (namens het Rijk), dhr. Wiersma (De Marne), dhr. Munniksma (Menterwolde), dhr De Vries (Ten Boer), dhr. Beukema (Delfzijl), dhr. De Jonge (Hoogezand-Sappemeer), dhr Rodenboog (Loppersum), Mw. Van Lente (Bedum), dhr. Hiemstra (Appingedam), dhr. Eikenaar (Provincie Groningen), dhr. Michels (Winsum), , dhr. Den Oudsten (Groningen), mw. Boelens (NCG) en dhr. [redacted] (10)(2e) (NCG, verslag).
Afwezig	Mw. Pijs (het Rijk), mw. Van Beek (Eemsmond)

1. Opening en mededelingen

De vergadering start met de presentatie van dhr. Ruys (agendapunt 6).

2. Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 14 september 2017

Er zijn geen opmerkingen ten aanzien van het verslag; het verslag wordt vastgesteld.

De heer Beukema (Delfzijl):

Naar aanleiding van het verslag informeert de heer Beukema naar de handelswijze t.a.v. vouchers boven de €5.500,- . Dit zou voor vandaag geagendeerd worden, maar dit onderwerp zat niet bij de stukken.

Reactie NCG:

Er is inmiddels wel een memo over het onderwerp, die zal op korte termijn worden verspreid bij de stuurgroepen. Indien dit reden is tot een verder gesprek, dan weten we elkaar te vinden.

3. Meerjarenprogramma 'aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2018 – 2022

a. Versterken/ de kaders van uitvoering - Presentatie NCG (Alders)

De NCG geeft een presentatie over het onderdeel versterken van het MJP. De kaders voor de uitvoering versterken worden besproken. Achtereenvolgens komen aan de orde: de uitvoering voor 2018 e.v., verantwoordelijkheden en rolverdeling, toepassing NPR, financiële spelregels, alternatieven voor de versterking, evaluatie NAM op afstand.

- Voor het gesprek met bewoners zijn, naast een versterkingsadvies (VA), ook andere kaders vereist. Op dit moment is er alleen een interim-kader voor Opwierde Zuid, 't Zandt en negen dorpshuizen.
- De stukken (waaronder kostenraming) worden gevalideerd, waarna de NCG kan spreken met bewoner over het VA en bijkomende mogelijkheden. NB de kostenraming is indicatie, die niet direct op voorhand wordt gedeeld (ter voorkoming van marktverstoring). Wordt er wel bij betrokken als dat noodzakelijk is.
- De bewoner tekent het definitief ontwerp (NCG maakt overeenkomst; NAM alleen betrokken als betalende partij).
- Alle definitieve ontwerpen samen vormen het gebiedsversterkingsplan (GVP).
- Het GVP wordt aangeboden aan de lokale stuurgroep, die adviseert voor vaststelling. Parallel hieraan is de besluitvorming in gemeenteraad t.a.v. ruimtelijke visies.
- Uitvoering: via CVW en ook direct aanbesteden door NCG bij aannemers.
- Rapportage uitvoering en verantwoording.

Toepassing NPR

- De normstelling is vooraf helder. De NPR wordt twee keer per jaar vastgeklikt. De basisregel is: wat van toepassing is bij de start bij de inspectie, wordt toegepast. Wat eenmaal begonnen is, wordt af gemaakt.
- Uitzondering: soms is het zinvol en mogelijk om hier van af te wijken, in speciale gevallen waarbij nog geen engineering op tafel ligt. Nu: Woltersum ligt in de rede om alle woningen in één keer te doen tegen de achtergrond van één NPR, de NPR 2017. Hetzelfde geldt ook voor een gedeelte van Ten Post. Dit ligt voor de hand omdat alle inspecties na 1 juli plaatsvinden en er dan een nieuwe NPR is. Dit zijn de enige gebieden waar dit het geval is. Voor al het overige blijft het genoemde uitgangspunt gelden.
- Er wordt niet vooruitgelopen op mogelijke effecten van de nieuwste NPR vanaf 1 juli 2017, omdat niemand hier met gezag iets over kan zeggen. Dit niet op een theoretische manier benaderen, niet speculeren. De effecten zullen in de praktijk blijken na inspectie en doorrekenen van de adressen waar deze NPR voor geldt.

De heer (10)(2e) (namens het Rijk):

Als een nieuwe NPR oplevert dat eerdere prioriteiten achteraf gezien minder logisch waren, doen we daar wat mee?

Reactie NCG:

Nee, daar doen we niets mee. We werken met voortschrijdend inzicht. We moeten op enig moment beslissingen nemen, tegen het dan geldend kader.

De heer Den Oudsten (gemeente Groningen):

De betalende partij zal, als zij verwacht met een latere NPR gunstiger uit te komen, alles in het werk stellen om te schuiven met plannings. Wachten op de volgende berekening. De NCG gaat daarin niet mee. Ook gemeenten en Provincie willen geen vertraging in wat we nu aan het doen zijn. Geldt dit ook voor de Rijksoverheid? Graag volstreekte helderheid hierover.

De heer (10)(2e) namens het Rijk:

- Het gaat erom het mechanisme helder te hebben.
- Als vastklikken de methode is die ook in voorgaande MJP's is afgesproken, dan gaan we het nu ook zo doen. Het is niet wenselijk het MJP overhoop te halen.
- Dus de lijn in het MJP wordt gevolgd t.a.v. niet hernieuwd toepassen van NPR.

De heer Eikenaar (Provincie): het door alle overheden vastgestelde beleid is nooit anders geweest. We moeten gezamenlijk strak hieraan vasthouden: op enig moment moet je vastklikken, anders komen we niet tot uitvoering. Deze discussie wordt vanuit ander perspectief gebruikt om te vertragen.

Den Oudsten:

- Het is cruciaal dat het Rijk deze gezamenlijke lijn blijft hanteren. De twee momenten om te heroverwegen op 1 juli en 1 januari zijn er niet voor niets. Als er een manifest wetenschappelijk beeld zou zijn dat de eerstvolgende meting significant anders is dan de meting waar we nu op koersen, dan moet je wat doen met dat beeld. Maar dat beeld is er niet.

NCG:

- De kans op grote sprongen in de NPR wordt steeds kleiner. Jaren geleden zag je aanmerkelijke verschillen in seismiciteit tussen versies van de kaart; die verschillen worden steeds kleiner. Er zijn wel effecten. Bijvoorbeeld verweking zat heel sterk in NPR, en de vraag is of dat terecht is; daar wordt nu zorgvuldig naar gekeken.
- De planning is: tussen inspectie en oplevering VA zit een jaar, tussen VA en versterking maximaal een jaar; en in totaal tussen inspectie en versterking niet meer dan vijf jaar. Je ziet de adressen van NPR 2015 al uit dit tijdpad lopen (anderhalf jaar i.p.v. een jaar). Voor de NPR 2017 zie je hetzelfde gebeuren.
- De NAM wil de discussie starten: moeten we nu de inspecties van 2015 wel afwikkelen op grond van NPR van 2015, of moet je daar de NPR 2017 voor gebruiken? Stel dat je in deze discussie stapt, dan zou dat betekenen dat je schaarse capaciteit inzet om uit te rekenen wat al uitgerekend is. Het betekent anderhalf jaar opnieuw rekenen aan dezelfde huizen; de huizen die aan de beurt moeten zij komen ook in de wachtstand en er gebeurt dus voor de geïnspecteerde maar ook nog te inspecteren huizen niets. Hier instappen betekent dus automatisch (een nog groter) stuwmeer. Dus vasthouden aan de huidige lijn: inspecties 2015, 2016, 2017 eerste helft, volgens NPR 2015; tweede helft 2017 volgens NPR 2017. De enige met zelfstandige argumentatie is Woltersum en gedeelte Ten Post.
- De NCG reageert niet op persoonlijke opvattingen over de te verwachten impact van de NPR 998/2017; deze zijn zeer uiteenlopend. Grote sprong? Niemand kan daar nu met gezag iets over zeggen. Nu eerst inspecties en dan verder. Er zijn een paar verwachtingen (vrijstaand vaker niks, rijtjeswoningen en etagewoningen minder vergaand versterkt?). Maar dit weten we pas zeker zodra de berekening over de inspecties in 2017 bekend zijn, en dat zal zo zijn rond de zomer 2018 zijn. De rest is koffiedik kijken. Kortom, de lijn is: inspecties, rekenen, en dan conclusies trekken.

NCG:

- Vorige week is gesproken over de planning, die is niet gewijzigd.
- In november wordt een marktconsultatie gedaan (onderzoek mogelijkheden t.a.v. doorlooptijd en andere verbeteringen). Ook een audit CVW.
- Proef met deskundigensysteem/expertsysteem in het tweede kwartaal 2018. Mogelijkheid tot versnellen.
- Begroting is p maal q plus discretionaire ruimte. Bij elkaar gebiedsversterkingsplan. NAM moet financiën beschikbaar stellen. Afspraken hoe omgaan met budgetoverschrijdingen.
- Koppelkans. Wie betaalt wat. Eigenaar bepaald. Vooraf helder wie waarvoor verantwoordelijk is (anders kan je niet koppelen).

- Alternatieven, wanneer daarover praten (150 meer dan economische waarde). Altijd weten wat versterking zou kosten, dit is begin van het gesprek.
- Karakteristieke panden, gemeentelijke en rijksmonumenten.
- Regels t.a.v. speculatie en voorkomen gebruik van koop/sloop-regeling voor gewin (mensen van ene naar andere project.; woningbedrijf koopt met bepalingen).
- NAM op afstand: evaluatie.
- Openstaande punten NAM zoals systematiek herbouwwaarde: wordt in de versie MJP 30 oktober opgenomen.
- Op de agenda van het NBO 6 december: regeling t.a.v. MKB en regels t.a.v. 'weigeraars', zeker in een rijtje woningen. Hoe lang mag een eigenaar nadenken? Wanneer is iemand een 'weigeraar'? Hiervoor spelregels maken, anders worden weigeraars bepalend. Hier is ook een rol voor de burgemeester als burgemeester, daar graag op een ander moment over doorpraten.

De heer Hiemstra (Appingedam) vraagt aandacht voor huurders: iets bedenken tussen huurder en verhuurder. Bijvoorbeeld om te beoordelen, is het reëel wat het CVW zegt? Je doet huurders te kort als het alleen draait om toestemming van 70% van de huurders. Hier iets voor bedenken.

NCG: Zeer mee eens. Er is niet direct een oplossing, dit ligt zeer gevoelig. Het gesprek voeren met corporaties en bijvoorbeeld ook in het verband van de zes gemeenten waar concreet dit speelt in de versterking

De heer Beukema (Delfzijl)

- Het voorliggende stuk is geschreven vanuit het vanuit perspectief van de versterkingsopgave. Graag meer aandacht voor de kwaliteit van het gebied en koppelkansen. Verder graag coullance bij grensgevallen 0,2 contour.
- De financiële tabel bij het MJP is onduidelijk; graag verduidelijken.

NCG

- Wat voorligt, zijn de kaders zoals bedoeld voor NAM. In het MJP staat het gehele verhaal. In het MJP is het ruimtelijk primaat nadrukkelijk bij het openbaar bestuur gelegd: uw ruimtelijke opvattingen zijn maatgevend. Dat mag best ambitieus, de NCG is daarin ondersteunend.
- Er zijn bij alle afbakeningen grensgevallen. Het gaat erom goed te beargumenteren waarom we wel/niet iets doen (bv zorginstellingen. Doet er toe. Kan ook bij Delfzijl rand-centrum)

Proces

NCG over het proces:

- U heeft eerder het MJP zonder de hoofdstukken schade en versterken ontvangen. Op 30 oktober praten we over een integrale tekst. Deze tekst ontvangt u na het weekend. De presentatie was in die zin een 'sneak preview'.
- Na bespreking van het concept-MJP op 30 oktober, volgt een ronde van de NCG langs de gemeenteraden en Staten; deze kunnen reageren op het concept-MJP.
- Vervolgens wordt een tweede concept door de NCG aangeboden, ter bespreking in het NBO op 6 december NBO onder voorzitterschap van de minister. Aan de hand van dat overleg schrijft de NCG het definitieve concept en biedt dan aan bij het kabinet.
- Het is een programma van allen, niet alleen van de minister. De formatie loopt zoals die loopt, dit is geen reden voor een ander voorstel t.a.v. het tijdschema.
- Bepaalde onderdelen van het MJP kunnen nog niet aan bod komen op 30 oktober, die komen aan de orde op 6 december. Bijvoorbeeld het onderwerp 'duurzaamheid' is niet eenduidig geadresseerd in het regeerakkoord. Deze en andere zaken waar de drie bestuurslagen een gesprek over moeten voeren, komen dus op 6 december aan bod.
- De lijn is: alle genomen besluiten, zijn besluiten. Laatst genomen besluit over dit onderwerp is in ministerraad is 8 juli. 8 juli besluit kabinet: alles wat gebeurt is, is NPR 2015 van toepassing (nu in nieuwe MJP: vraag aan kabinet, in overweging. afwijken voor ten Post en

Woltersum). Eerste besluit ligt er: niet afwijken, dat is een gegeven. Dit voorleggen, met nieuwe zaken met regeerakkoord

Den Oudsten (gemeente Groningen) geeft aan moeite te hebben met het krappe tijdschema, met daarbij een herfstvakantie. Het is lastig om dit zorgvuldig te doen (doordenken, onderling contact) om op 30 oktober tot een oordeel te komen.

De heer (10)(2e) (namens het Rijk):

- Verzoekt in de tekst helder te maken wat nieuw is, dit bespoedigt de behandeling en afstemming binnen het Rijk.
- Ondersteunt de zorg van Den Oudsten over de krappe besluitvorming. Zeker gezien de lange formatieperiode en het feit dat de nieuwe bewindspersoon net aantreedt op 30 oktober. De bewindspersoon moet van de aanpak doordrongen zijn en een aantal zaken opnieuw bevestigen. Zeker als het gaat om beleidswijzigingen is er tijd nodig voor de betrokken bestuurders. De minister moet dit in de Kamer kunnen verdedigen.
- Gaat akkoord met het MJP-tijdpad zoals afgesproken, mits er geen grote beleidswijzigingen in zitten.
- Er staan een aantal voorgestelde beleidswijzigingen in deze tekst. Nieuwe zaken zoals een voorzet t.a.v. toekomstige organisatievorm NCG (ZBO), dit besluit is nog niet genomen.

De heer Hiemstra (Appingedam): we moeten deze discussie over het MJP niet verwarren met de discussie over kaders. Het MJP is niet zo schokkend: het betreft met name afspraken van de NCG met NAM om e.e.a. te kunnen uitvoeren. Het voorliggende MJP is in lijn met wat eerder is besproken, het borduurt voort op wat we eerder hebben afgesproken.

De heer Eikenaar (provincie Groningen): het MJP is inderdaad een praktisch stuk dat voortborduurde op eerder gesprekken. Het MJP kan echter geen hypotheek nemen op het vervolg. Een verdere discussie (bijvoorbeeld over governance) moet nog gevoerd worden met het nieuwe kabinet, in het licht van het regeerakkoord.

Reactie NCG

- Ten aanzien van de opmerking over de ZBO-vorm: het Rijk heeft de reactie van NCG gevraagd op het rapport van de Nationale Ombudsman, het antwoord is een zelfstandig bestuursorgaan in de zin van het bestuursrecht (anders moet minister verantwoordelijkheid nemen of iemand wel/niet in de koopregeling zit). Overigens komt de term ZBO niet voor in dit concept-MJP.
- de NCG is wel voornemens om in zijn MJP in het eerste hoofdstuk opmerkingen op te nemen over de opdracht, de kaders en bestuurlijke vormgeving.

b. Prioritering 2018 - presentatie NCG (De Boer)

Vervolgens wordt de prioritering 2018 voor het inspectieprogramma toegelicht. Aan de orde komen: de aanpak, nieuwe inzichten, uitgangspunten, thematische aandachtspunten, KNMI-kaarten, I&E programma, kaart inspectie gebieden, nieuwe gebieden, vervolg op programma's 2016 en 2017. Het gaat om het publieke kader waarbinnen de versterking tot stand komt.

- De prioritering volgt dezelfde lijn als eerdere MJP's, met dezelfde basis. Er zijn wel nieuwe inzichten (kaart KNMI, nieuwe NPR) die een effect hebben op de planning. Vandaar het voorstel in het MJP om het werkingsgebied van de NCG te vergroten (richting zuiden). Dit is een relatief klein en dunbevolkt gebied, met daar een relatief beperkte impact op het programma. Voorstel is dit direct op te nemen in het inspectieprogramma.
- Een aantal elementen zijn nog ongewis, die een effect op de planning kunnen hebben (meerlaagse bouw, proef agrarische bouwwerken Overschild, combineren van 'vallende elementen' met de versterkingsopgave).
- Voor de aanpak van meerlaagse bouw wordt, vooruitlopend op de uitkomst van het onderzoek, alvast capaciteit gereserveerd. Zodra hier gegevens beschikbaar zijn, worden de begeleidingsgroepen bijeen geroepen.

- Niet beperken tot eerste kwartaal, gaat om communiceren met bewoners. Alleen groepen uitnodigen voor eerste kwartaal. Tijd kopen voor hele 2018-afweging.
- De financiën (bijvoorbeeld gemeentelijke kosten van de begeleiding t.a.v. koppelmansen, stedenbouwkundig advies) worden in beeld gebracht.
- Over de prioritering binnen de gemeente Loppersum wordt nog een laatste gesprek gevoerd met Loppersum.

4. Halfjaarrapportage Onafhankelijke Raadsman 2017

Er zijn geen opmerkingen.

5. Audit CVW

Er zijn geen opmerkingen.

6. Zorgprogramma

De heer M. Ruys, onafhankelijk voorzitter Stuurgroep Zorg, geeft een toelichting op het zorgprogramma. Eind 2016 hebben er een aantal bestuurlijke werkconferenties plaatsgevonden. Dit om met elkaar te kijken naar hoe de intramurale zorg in de zorginstellingen geregeld zou moeten worden. De opdracht was om te kijken hoe de zorg in de regio eruit zou moeten zien. Het betreft 70 gebouwen in 11 gemeenten. Dit moet vertaald worden in een advies aan de NCG over hoe het zorgvastgoed versterkt zou moeten worden. Om een visie voor de toekomst te kunnen bewerkstelligen is er een onafhankelijk onderzoek gedaan, door bureau HHM, met betrekking tot zorg en het zorglandschap. Het tijdpad is ambitieus: gericht op het opmaken van de balans in januari, en vervolgens in de zomer van 2018 een eind op streek zijn met uitwerking (eerst helft 2018 klaar met inspectie en versterkingsadviezen). Door de betrokkenen wordt de gedeelde urgentie gevoeld, hetgeen optimistisch stemt m.b.t. het halen van dit tijdpad.

Aanvulling NCG:

De NCG heeft (vooralsnog) geen indicatie dat hier vertraging optreedt (zoals elders in het versterkingsprogramma). De planning is dat in april de versterkingsadviezen worden opgeleverd. Dus we moeten ervoor zorgen dat er tegen die tijd er een afgestemde visie ligt.

Mevrouw Van Lente (Bedum):

- Spreekt waardering uit voor de vaart waarmee dit wordt opgepakt.
- Dit proces geeft druk bij betrokkenen, waaronder gemeenten. Oproep: blijf ons daarin ondersteunen.

De heer De Vries (Ten Boer): vraagt flexibiliteit t.a.v de indeling in de drie regio's. De indeling is logisch vanuit de logica van de 0,2, maar niet per se vanuit maatschappelijke logica; Ten Boer is in de praktijk meer georiënteerd op de stad Groningen dan Midden-Groningen.

De heer Munnikma (Menterwolde) sluit zich hierbij aan: met de indeling flexibel omgaan, niet complexer maken dan nodig.

De heer (10)(2e) (Rijk) spreekt van Rijkszijde waardering uit voor de aanpak en het tempo.

Reactie Ruys:

- via de sub regionale tafels kan gebruik worden gemaakt van kennis van financiën, vastgoed et cetera.
- Tot op heden heeft Groningen de gemeente Ten Boer vertegenwoordigd. Prima om te kijken of dit de handigste indeling is (gaat om probleemreductie). Tot op heden is de stad buiten de discussie. Verbinding houden, werkende weg dit oplossen en onnodige complexiteit vermijden.

7. Mededelingen

- a. **Voortgang uitvoering door de NCG**
Mondelinge toelichting
- b. **Voortgang versterken**
Mondelinge en schriftelijke toelichting
- c. **Stand van zaken "NAM op afstand"**
Mondeling toelichting NCG
- d. **Stand van zaken t.a.v. regelingen**
Memo ter informatie (niet openbaar)
- e. **Stand van zaken onderzoeken**
Memo ter informatie (niet openbaar)
- f. **Verslag stuurgroep leefbaarheid d.d. 6 september 2017**
(vastgesteld verslag, niet openbaar)
- g. **Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 20 juli 2017**
(vastgesteld verslag, niet openbaar)
- i. **Erfgoedloket**
Mondelinge toelichting

Er zijn geen opmerkingen over de agendapunten 7. Naar aanleiding van, vraagt de heer Rodenboog (Loppersum) naar de aanbevelingen van mw. Kalverboer (Kinderombudsman). Kunnen deze worden meegenomen in het Gronings Perspectief?

Reactie NCG:

Het onderzoek Gronings perspectief kan desgewenst verbreed worden. Ook naar de positie van jongeren in (voorzieningen in) Groningen moet gekeken worden. Uit het onderzoek van Kalverboer blijkt dat jongeren bovengemiddeld gelukkig zijn in Groningen, maar jongeren maken zich soms wel zorgen over hun ouders (wiens leven wordt beïnvloed door de aardbevingen). Deze vragen komen terug in de stuurgroep.

8. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Van Lente (Bedum) geeft de stand van zaken t.a.v. de garantieregeling: hierover vindt in de regio goed overleg plaats. Overigens staat dit het voorstel van de NCG t.a.v. verlenging van proef Koopinstrument niet in de weg.

Reactie NCG:

- NAM heeft aangegeven de volgende 10 miljoen beschikbaar te stellen, dit kan (revolverend) worden ingezet. Dit niet laten ophouden.
- Een garantieregeling kan de NAM niet doen, een (moerdijkachtige) regeling is een publieke zaak. Ook dat gesprek, met de o.a. de nieuwe bewindspersoon, komt er aan.